

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ
І ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«СОЦІАЛЬНО-ЕТИЧНІ ТА ДЕОНТОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СУЧАСНОЇ МЕДИЦИНИ
(НЕМЕДИЧНІ ПРОБЛЕМИ В МЕДИЦИНІ)»
20-21 лютого 2020 року

М. ЗАПОРІЖЖЯ

УДК 614.253(063)

З-41

Редколегія:

Боярська Л. М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І. Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю. В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сенетий Д. П. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К. А. – викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів І Всеукраїнської науково-практичної конференції «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (20-21 лютого 2020 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2020. – 188 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

ЗМІСТ

1. ФІЛОСОФІЯ МЕДИЦИНИ – ІНТЕЛЕКТУАЛЬНО-НАУКОВИЙ ПРОЕКТ ХХІ СТ.: ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

<i>Утюж І.Г., Спиця Н.В.</i> Медицина та філософія: методологічний синтез реалізації нової парадигми «4Р»	7
<i>Боярська Л.М.</i> Лікарські помилки	9
<i>Клименко В. А., Дробова Н. М.</i> Значення етики наукових досліджень в медичній галузі	12
<i>Венцель Н. В.</i> Зростання нерівності у сфері доступу до медичних послуг у контексті четвертої промислової революції	13
<i>Герасімчук Т. С.</i> Взаємодія лікар-пацієнт	15
<i>Дмитрякова Г. М.</i> Діалектика розуміння функціональних розладів шлунково-кишкового тракту у дітей	16
<i>Кірченко Р. Ю., Потапенко С. В.</i> Етика та права. Навіщо нам ці інструменти?	23
<i>Коваленко О. В.</i> Соціальні виклики у сфері медичного обслуговування внутрішньо переміщених осіб в Україні	25
<i>Ковтун Н. М., Ковтун Ю. В.</i> Трансформація медичних послуг в умовах четвертої індустріальної революції: соціально-філософський аналіз	27
<i>Кривенко В.І., Непрядкіна І.В., Федорова О.П., Пахомова С.П., Титова І.С.</i> Реалізація принципу дистрибутивної справедливості в умовах університетської клініки ЗДМУ	30
<i>Макарова А. О.</i> Архетиповий підхід до медичної діяльності	33
<i>Марушко Т.В., Онуфреїв О.Є.</i> Увеїт при ювенільному ідіоматичному артриті. Аналіз захворювання в Україні	35
<i>Павленко Н. В.</i> Проблема взаємодії філософії і медицини	37
<i>Боярська Л. М.</i> Жорстоке поводження з дітьми – нагальна проблема суспільства	38
<i>Самойленко О. В., Йованович А. Д.</i> Медицина та філософія: єдність та розбіжності	42
<i>Сепетий Д. П.</i> Біоетика як сучасний етап розвитку медичної етики ...	44
<i>Сумченко С. В.</i> Філософські проблеми, породжені практичним використанням сучасних біотехнологій	47
<i>Омелянчук О. А.</i> Психотипи личности и акцентуации характера пациента	50

2. ПІДГОТОВКА СПЕЦІАЛІСТА В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

<i>Турган О.Д.</i> Мовна картина світу: комунікаційний аспект комплексної підготовки студентів-медиків	53
<i>Вещикова О. С.</i> Інтеграція медицини і педагогіки в підготовці майбутнього лікаря	60
<i>Спиця Н. В., Карабута А. Д.</i> Проблема емпатії у філософії та медицині	63
<i>Куліченко А. К.</i> Інноваційність в освітньому процесі закладів вищої медичної освіти	66
<i>Кизменко Р. І.</i> The Role of Tolerance and Social Skills for a Man in a Modern World	68
<i>Малиношевский Р.С., Панченко А.В., Тимошенко Г.В.</i> Проблемы коллегиальности диагностической службы в медицине	71
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С., Чабанович О.В., Гищак Т.В.</i> Дослідження навчальної мотивації студентів на педіатричній кафедрі НМУ імені О.О.Богомольця	72
<i>Мегрелишвілі М. О.</i> Деякі аспекти підготовки спеціаліста у сучасному суспільстві.....	73
<i>Поцулко О. А.</i> Системний підхід щодо формування переліку компетенцій медичних спеціалістів	75
<i>Сидоренко О. В.</i> Іспит як форма контролю комунікативних компетентностей: із досвіду роботи кафедри культурології та українознавства Запорізького державного медичного університету	78
<i>Федько О. Ю.</i> Роль комунікативної компетентності у становленні лікаря-спеціаліста	82

3. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ

<i>Кривенко В.І., Дудко О.В., Федорова О.П.</i> Комплексний підхід до лікування хворого з позицій кордоцентризму у практиці сучасного лікаря	85
<i>Латишева І. М.</i> Успішність молодого лікаря	89
<i>Мазур В.І., Плохушко В.В.</i> Психологічні та деонтологічні аспекти виховання майбутнього лікаря	90
<i>Непрядка І.В., Федорова О.П., Пахомова С.П., Качан І.С., Бородавко Л.І.</i> Компетентність лікаря щодо професійного здоров'я як компонент лікарської етики	92

<i>Плохушко В.В.</i> Врач. Интернет. Пациент. Этика и деонтология в социальной сети	94
<i>Сазанович Л. В.</i> Між довічною вдячністю та недовірою: медичний працівник у медійному просторі	95
<i>Фёдорова Е.П., Пахомова С.П., Непрядкина И.В., Качан И.С.</i> Взаимоотношения врач-пациент – залог эффективности лечения и профилактики заболеваний	96
<i>Шахбазова Айтен Ислам кизи.</i> Хороший лікар	100

4. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»

<i>Бушман В. С.</i> Актуальність проблеми «синдрому професійного вигорання» у лікарів	103
<i>Давидов П.Г.</i> Біоетичні принципи та психологічні технології у профілактиці деформації медичного працівника	105
<i>Дідик С.С.</i> Синдром професійного вигорання викладачів вищих навчальних закладів	109
<i>Ємець А. В.</i> Емоційне вигорання фахівців «Motus elit burnout»	112
<i>Жадько В.А., Бідзіля П.О.</i> Душевне «вигорання» викладача гуманітарних дисциплін	116
<i>Моисеева А. А.</i> Причини формування синдрому емоціонального вигорання	120
<i>Спиця Н.В., Сіліна Є.А., Пухир В.П.</i> Проблема професійного вигорання в житті медичного працівника	123
<i>Шевченко А. І.</i> Чинники розвитку синдрому професійного вигорання у лікарів-онкологів у період медичної реформи	126

5. ПРОБЛЕМА ТІЛЕСНОСТІ

<i>Ганошенко Ю.А.</i> «Далеко звідси залишив я своє давнє і недавнє тіло»: Поетична концептуалізація біополітичної теорії тілесності М. Фуко у творчості Е. Ткачишина-Дицького	129
<i>Гребенюк Т. В.</i> Мотив недуги в романі Паоло Джордано «Самотність простих чисел»	132
<i>Корнєєва О. М., Гайман О. А.</i> Вираження концепту «тілесність» у середньовічній арабській філософії	143
<i>Котлова Ю. В., Курочкіна Т. І.</i> Паліативна допомога новонародженим – безсилля чи гуманність сучасної медицини	145

<i>Самойленко О. В., Жданов С. І.</i> Суспільство ремісії як нова реальність	146
<i>Сорокіна О. С.</i> Соціальний аспект реклами лікарських засобів в українському інформаційному просторі	148
<i>Утюж І. Г., Кандибей В. К.</i> Трансцендентна психотерапія А. Лоуена (методологічні аспекти філософії медицини)	150
<i>Shkil L. L.</i> Modern Embodiment Transformation: Emancipation and Liberalisation of Female Sexuality as a Way to the Discovery of the Body ..	155
<i>Жадько В.А.</i> Людина як суб'єкт матеріально-тілесної та соціально-духовної безкінечності	158

6. ПРОБЛЕМА ЛІКАРЯ-ВИКЛАДАЧА – ЯКИЙ ПІДХІД ДО РОБОТИ ЗІ СТУДЕНТАМИ Є ОПТИМАЛЬНИМ?

<i>Оспанова Т. С., Трифонова Н. С.</i> Медик сучасний чи медик етичний? ..	176
<i>Зінич О.Л., Грінівецька Н.В.</i> Особливості, які необхідно ураховувати при викладанні анатомії людини для російськомовних та українськомовних іноземців	178
<i>Марушко Ю.В., Бойко Н.С., Чабанович О.В., Гищак Т.В.</i> Значення психолого-педагогічної компетентності у роботі з інтернами-педіатрами	180
<i>Нечепоренко А. Г.</i> Цілі медичної освіти в розвитку медичного професіоналізму	180
<i>Світлицький А. О., Чугін С. В.</i> Морально-етичні аспекти викладання анатомії людини з використанням трупного матеріалу ...	182
<i>Сидоренко О. М., Мельничук А. П.</i> Вік хірурга: коли вчасно зупинитися оперувати	183
<i>Якімова Н. Ю.</i> Основні аспекти науково-педагогічної діяльності викладача медичного ЗВО	184

**ТРАНСФОРМАЦІЯ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ
В УМОВАХ ЧЕТВЕРТОЇ ІНДУСТРІАЛЬНОЇ РЕВОЛЮЦІЇ:
СОЦІАЛЬНО-ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ**

*Ковтун Наталія Михайлівна,
д. філос. н., доц., професор кафедри філософії та політології
Житомирського державного університету імені Івана Франка*

*Ковтун Юрій Васильович,
к. філос. н., викладач історії та громадянської освіти
Житомирського міського ліцею при ЖДТУ*

Розвиток людської цивілізації у другому десятилітті ХХІ ст. ознаменувався проголошенням початку четвертої індустріальної революції (Industry 4.0). На відміну від попередніх етапів промислової революції, вона характеризується комплексним поєднанням прискореного впровадження у різних галузях виробництва і сфери послуг принципів діджиталізації, інтернетизації, роботизації і автоматизації виробництва.

Ці принципи якнайповніше реалізуються, за твердженням П. Самохвалова у використанні у межах Industry 4.0 кіберфізичних систем (Cyber-physical systems (CPS)) [2]. У кіберфізичних системах датчики, контролери та інформаційні системи об'єднуються у єдиний цикл

виробництва. Фактично у таких системах все виявляється прорахованим на рівні інтернет-протоколів щодо планування, управління, адаптації і ймовірної трансформації виробництва у залежності від його потреб.

У медичній сфері прикладом такої системи є HealthNet. В її межах відбувається поширення кіберфізичних принципів на сферу медичного обслуговування, починаючи від процесу діагностування і закінчуючи сферою здійснення безпосередніх медичних процедур. Роботизація медичного обслуговування призведе до того, що кіберфізичні системи зможуть самі об'єднуватися в єдину мережу і контактуватимуть у реальному часі. Це має не тільки скоротити кількість помилок у процесі медичних процедур, а й дозволить ефективніше використовувати медичну інфраструктуру і обладнання.

Під впливом технологій Industry 4.0 у галузі медицини можна вирішувати актуальні медичні проблеми в результаті синтетичного використання міждисциплінарного підходу. У сучасних умовах, за твердженням М. Джавада і А. Халіма, технології Industry 4.0 у медичній галузі виконують ряд таких функцій: максимально збільшують продуктивність праці; сприяють аналізу даних пацієнта, які можуть бути використані у широкій палітрі медичних технологій; узагальнюють медичні дані та забезпечують поінформованість пацієнта; збільшують точність медичних процедур; зменшують їх час і витратність; поліпшують якість медичного обслуговування; шляхом діджиталізації скорочують документообіг у медичній сфері; поліпшують ефективність управління медичним устаткуванням; підвищують рівень індивідуалізації у процесі виготовлення імплантатів; сприяють використанню більш ефективних процесів в управлінні складними операціями; за умови використання сенсорних систем та цифрових технологій допомагають автоматично відстежувати симптоми нових захворювань; формують єдину централізовану інформаційну систему у лікарні [3]. Загалом, у межах реалізації концепту Industry 4.0 у медичній сфері існує необхідність персоналізації медичних послуг, скорочення часу виконання хірургічних операцій. Зокрема, за допомогою СМАРТ-технологій відбувається комп'ютерний контроль за проведенням хірургічних втручань. СМАРТ-технології дозволяють робити операції і в недоступному або небезпечному середовищі для хірургів.

Важливою складовою Industry 4.0 є й Інтернет речей (Internet of Things (IoT)). Ця підсистема дає можливість, як зауважують І. Голуб і О. Лебедев, пов'язувати речі, підключені до інтернету, одну з одною, використовуючи при цьому "хмарні" обчислювальні системи [1]. Ці технології дають можливість вже сьогодні не тільки замовити вже наявний товар, а й спроектувати його на власному комп'ютері та замовити його виробництво на автоматичних виробничих системах, зокрема на 3D принтерах.

За допомогою 3 D-принтерів вже сьогодні друкують протези, які відповідають індивідуальним анатомічним характеристикам пацієнта. Більше того, продовжують І. Голуб і О. Лебедев, для підвищення міцності протезів в них вставляють спеціальні мікроскопічні порожнини для забезпечення міграції власних клітин кісткових тканин пацієнта [1]. Надруковані у такий спосіб протези можна успішно використовувати в ортопедії.

Одним з найбільш перспективних матеріалів для 3 D-друку у протезуванні дослідники називають АВС-пластик. Він є достатньо еластичним і не має запаху, витримує температуру до 100°C. Власна температура його плавлення складає 220-260°C [1]. Чи не єдиним недоліком цього матеріалу є вразливість від прямих сонячних променів. Зауважимо, що в наш час вже активно проводяться доволі успішні експерименти щодо друку живої тканини на 3 D-принтерах. У перспективі, у наступні десятиліття, це відкриє широкий шлях для масового друку органів.

Ще однією продуктивною технологією Industry 4.0 є використання у медичній сфері голографій – безкоштовного тривимірного зображення. Воно може містити деталізовану інформацію про анатомію, м'язові та кісткові тканини, будову внутрішніх органів з високою роздільною здатністю. Це дозволяє проводити діагностику пацієнта без його фізичної присутності. Водночас ця інформація може бути вкрай корисною для підготовки студентів-медиків. У межах технологій Industry 4.0 відкриваються й широкі можливості для створення індивідуальних ліків на основі розшифрування коду ДНК.

Однак, за наявності беззаперечної корисності усіх технологічних переваг, які з'являються на основі впровадження Industry 4.0, слід виділити і низку соціальних ризиків, що її супроводжують. Хоча до нашого часу кінцевим розробником алгоритмів комп'ютерних програм залишається людина, деякі алгоритми машинного навчання вже самі визначають, як реагувати на конкретні події. Часто навіть самі люди-програмісти не можуть пояснити, на основі якої мотивації було здійснено ту чи іншу операцію. У контексті цього постає цілком слушна проблема визначення суб'єкта відповідальності за медичну помилку.

Водночас не слід забувати, що вже у найближчі десятиліття роботизація і автоматизація сфери медичного обслуговування, з одного боку, здатна призвести до масового скорочення працівників-людей як у розвинутих країнах світу, так і в країнах периферії. Це може стосуватися і сфери високоінтелектуальної праці лікарів. З другого боку, медицина, поряд зі сферою освіти і послуг, є тими галузями, в яких у майбутньому

залишатиметься найбільше вакансій для людей у зв'язку з найвищим рівнем прояву у цих сферах соціального буття емпатії як атрибутивної ознаки людського у процесі суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Література:

1. Голуб И. В., Лебедев А. В. Использование 3 D прінтинга в протезировании // Биомедицинская инженерия и электроника. – 2017. – № 4. Электронный ресурс. Режим доступа: <http://visnyk.kntu.net.ua/index.php/biofbe/article/view/108/84> (26.01.2020).
2. Самохвалов П. 6 составляющих Industry 4.0. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.plm.pw/2016/09/The-6-Factors-of-Industry-4.0.html> (22.01.2020).
3. Javaid M., Haleem A. Industry 4.0 applications in medical field: A brief review / Mohd Javaid, Abid Haleem. *Current Medicine Research and Practice*. 2019. URL: https://www.researchgate.net/publication/332536137_Industry_40_applications_in_medical_field_A_brief_review (21.01.2020).